

No. 4½ Maart 1997

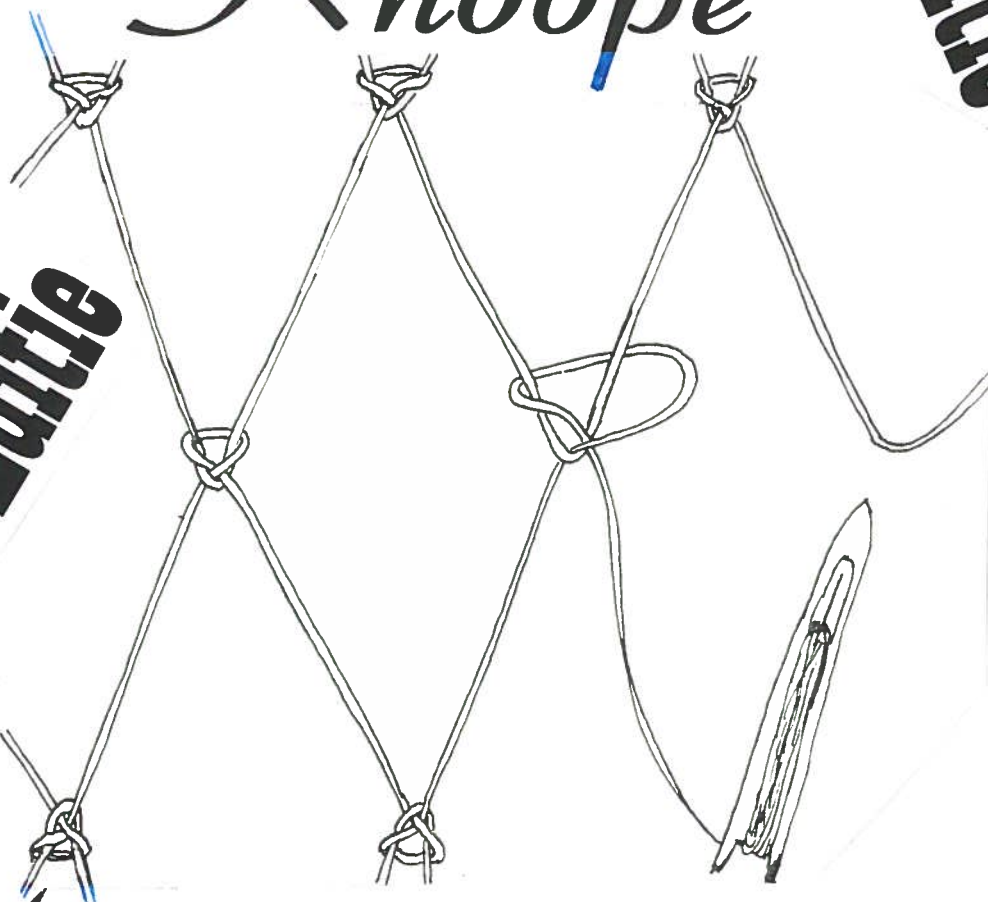
Speciale Editie

Het

Speciale Editie

Knoope

Speciale Editie

Knauwertje

Van De Redactie

In KK5 had ik iets gemompeld over een bijgevoegd los blad met informatie over die tentoonstelling van Joop Knoop in Breskens. Daar is natuurlijk helemaal niets van terecht gekomen. Vandaar deze speciale visserijeditie van *Het Knoopeknauwertje* voor de trouwe lezerschare van het blaadje. Een schare die steeds meer schijnt te scharen, maar daarover zal ik in KK6 wel tekeer gaan, want dit nummer was primair bedoeld om informatie te verstrekken over die knooptentoonstelling in Breskens. Breskens, die kleine vissersgemeente met een grootse visserijreputatie, gelegen aan de Westerschelde in het Zuidwestelijkste deel van Nederland.

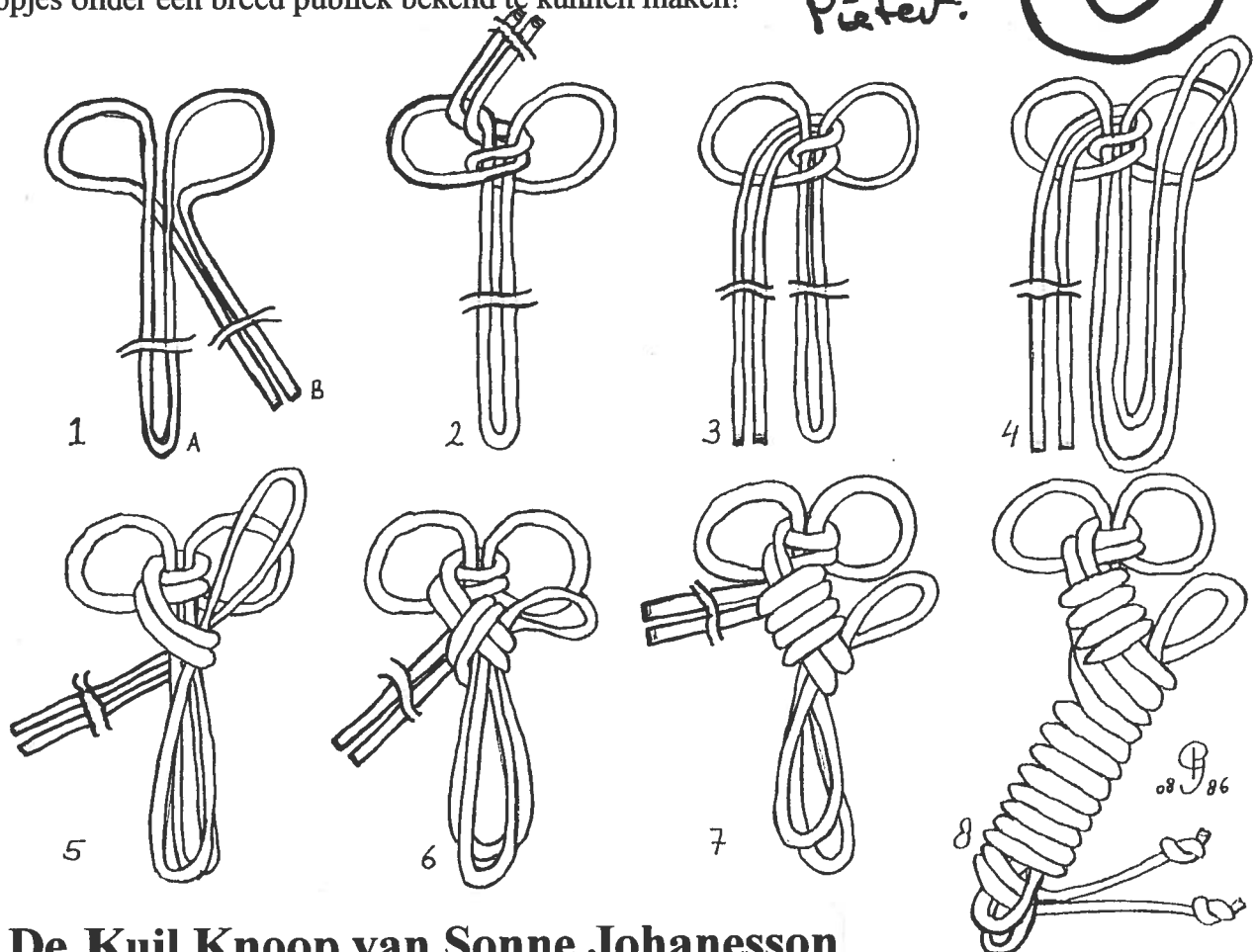
Mijn projecten hebben een of ander kryptisch kodewoord waarmee ik voor mezelf een (heel klein) beetje orde in de grote chaotische wereld tracht te bewaren. Organisatoren van mega-evenementen verstaan de kunst om mooie namen voor hun werken te verzinnen. Vandaar dat ik hier over de **Brexpo** ga spreken als ik de 1997 seizoen tentoonstelling van knopen bedoel in het Visserijmuseum van Breskens. Leuk naampje. Het doet je wel wat, he die "x"! Net als in GLX, VBX en nog nix. Afijn, in mijn wereldje heet de tentoonstelling zo en in die van jou nou dus ook. Omdat het Visserijmuseum op 22 maart om 11.30 uur dit jaar opent, gaat de Brexpo tegelijkertijd van start. Feitelijk moet je officieel uitgenodigd worden om die dag aanwezig te mogen zijn, maar het spreekt voor zich dat diegenen die een bijdrage aan de Brexpo geleverd hebben van harte welkom zijn. Je herrinnert je vast zelf wel of je nou wel of niet iets naar Terneuzen gestuurd hebt voor de Brexpo, nietwaar? Dus dan weet je ook wel of je hierbij voor die opening uitgenodigd bent, of niet. Daar hoeven we dan niet veel woorden aan vuil te maken. Waar wel veel over te zeggen valt is wat er de rest van het jaar gebeurt.... Nee, laat ik liever eerst vertellen hoe dit drama tot stand gekomen is. Hoe komt een mens er toch bij om in Breskens een internationale knooptentoonstelling te organiseren?

Tjah, eigenlijk wilde ik dat in eerste instantie persoonlijk ook helemaal niet, want ik kom in mijn leventje nou al tijd tekort en heb zelfs al een afgewezen verzoek voor verlengde speeltijd ingediend. Er is echter iets met knoopjes dat je strikt. Het verhaal achter dit kabaal is dat ik een paar jaar geleden Des en Liz Pawson op bezoek had hier in Zeeuws Vlaanderen. Op een mooie, stormachtige, met ijskoude regen overgoten vrijdagmiddag in juni deden we Breskens aan. De reden om net op dat moment Breskens binnen te rijden had achteraf niets met het slechte weer te maken, maar om te gaan knooptjuten langs de kaai en om wilde knopen te vangen in het Visserijmuseum. Daar aangekomen en toevallig een gesprek met de kuratrice Els Clement aangeknoopt, kwam, al pratend, het gesprek op (knoop)tentoonstellingen terecht. Ik had al eens op dat gebied gezondigd en biechtte dat dus braaf op. Goh, zegt Els wat zou het leuk zijn om hier ook zo'n tentoonstelling over knopen te hebben. Jaja, dacht ik nog, ondertussen snel het museum verlatend, ze vergeet het vast wel... Dat bleek dus niet het geval, want prompt, een jaar geleden, toen *Het Knoopeknauwertje*'s projekt aanving, bracht ze het onderwerp te berde. He, jij had toch dozen vol van die knopen liggen van een tentoonstelling van vroeger? Ik heb er even 5 minuten over nagedacht en besloot dat de nasmaak van Knotyear '90 moest wijken. Bovendien hadden zich ondertussen zoveel veranderingen aan het knooptfirmament voorgedaan dat er ruimte was voor iets innoverends in die richting. En zo is het gekomen dat een deel van de knopen die in december 1990 de stadsbibliotheek van het Jutlandse Arhus sierde nu in Breskens te zien is. Hoezo "een deel"? Nou, er heeft een zware selectie plaatsgevonden, want anders hadden we het hele museum met knopen gevuld. Het bestuur heeft feitelijk vitrines laten bijmaken om de knopenvloed het hoofd te bieden. Er is veel nieuw werk toegevoegd en

bovendien is er een stuk van een bijzondere kollektie bijgeplakt. Toen het gilde 10 jaar bestond, hebben velen gehoor gegeven aan de oproep om het beste van hun kunnen, als kado aan het gilde te schenken om hun 10-jarige bestaan te vieren. Dat heeft een (achteraf) zeer bereisde knoop verzameling opgeleverd, die notabene enige maanden in het *Polly Woodside* maritieme museum te Melbourne, Australia geweest is. En dat allemaal door toedoen van kapitein op de langevaart Jean Paul Hasselle uit Rixensart. Er zijn er overigens maar weinig die daarvan op de hoogte waren, maar ach een kleinigheidje houdt je toch, nietwaar?

Dus in Breskens liggen hopen knopen. Het houdt echter niet op, want iedere eerste zaterdag van de maanden april, mei, juni en juli zal ondergetekende aanwezig zijn om een workshop te geven. Mocht je langs willen komen, en ik kan je aanbevelen om dat vooral te doen, want "*Bres-siaanders bin best wel hgastvrieje*", laat me dat dan even van tevoren weten. Niet in de laatste plaats om je knoopexpeditie zo succesvol mogelijk te laten verlopen, maar om op die manier de workshopdagen zoveel mogelijk te vullen met allerlei soorten knoopvaardigheden...en uiteraard om de Chinees te regelen voor die avonden. Je moet zeker eens langskomen, want er zal naast de "vaste" tentoonstelling meer te zien zijn dan je zelfs in je stoutste dromen ooit had durven dromen. Uiteraard zijn alle aanbiedingen om in Breskens iets te komen demonstreren, vragen, kijken, gewoon aanwezig te zijn van harte welkom. Zo is de eerste toezegging al binnen. Jan Hoefnagel uit Dordrecht komt touwslaan op 050497, dwz, de eerste Zaterdag van April. De tentoonstelling loopt het hele seizoen, iedere dag, tot in oktober toe. Dat is niet niks. Probeer je eens voor te stellen wat die 10-12.000 jaarlijkse museumbezoekers van onze knopen zullen denken..... Daarom bij deze dank aan het bestuur van het Visserijmuseum, al zijn vrijwilligers, al diegenen die werk ingezonden hebben en niet in het minst aan de volhardende Els Clement voor deze unieke gelegenheid om knoopjes onder een breed publiek bekend te kunnen maken!

Pieter.

De Kuil Knoop van Sonne Johansson

Wat Is Er Op De Brexpo Te Zien??

Het is makkelijker om te zeggen wat er *niet* te zien zal zijn, maar dat doet dan weer zo'n afbreuk aan alle moeite die velen zich getroost hebben om een bijdrage te leveren. Er is werk te bewonderen van onderstaande knopers. De met (IGKT) gemerkte bijdragen komen uit de 10-jarige IGKT verzameling.

Jaap Albregtse (Breskens) Leguaan en diverse andere vissersknopen en borden.

Wim Bolleman (Axel) stuk zelfgeslagen 3-strengs vlas touw.

Albert Burton (Engeland) Kubus knopenbord (IGKT).

Lydia Chen (Taiwan) Een rood Taiwanees geluyskoord.

Brian Field (Engeland) twee "sailor breastplates" met verklarende text.

Pieter van de Griend (Terneuzen) allemanseind met goudgeverfde sterknop, balbekleder met leren veters, een knopenbord, een vuurtoren- en een knobbelknop, 6 maal 20*30 kleuren foto's.

Tom Hall (Texas USA) Cowboy paardegerei van kangoeroe leer.

Jean Paul Hasselle (Brussel), groot decoratief knopenbord, bloemknop, katoenen tas (IGKT), covered bottle (flax/cotton/hemp) (IGKT).

Jan Hoefnagel (Dordrecht) Handvat (IGKT)

Sonne Johansson (Faroe Islands) Kuilknoopje (wit).

Sten Johansson (Zweden) klein knopenbord met diverse sierknopen.

Cornelis Kooiman (Rotterdam) twee ankertjes, een allemanseind (wit katoen), een handvat, een wandelstok met diverse Turkse Knopen, een geknoopte stropdas.

Kaj Lund (Denemarken) Cat of Nine Tails, twee zeekisthandvaten.

Klaas Knop Fonds (Terschelling) 14 stuks schiemanswerk voorbeelden.

Ineke de Kok (Dordrecht) Allevrouwseindje, een geknoopt grommertje, knopendoosje (IGKT)

Frans Masurel (Leiden) meerkleurige grote allemanseinden, sleutelhangers, een wandelstok met diverse balbekleders, vier riemstarts (macrame).

Isak Matras (Faroe Islands) twee longliner knopen en een kuilknoop (groen wit)

Kees Methorst (Hoogeveen) twee knopenborden (groen velours), ploertendoder, wit katoenen fluitkoord, telefoondraad ringetje.

Thorstein Nilsen (Zweden) Hennep stopper van vierkante platting.

Des Pawson (Engeland) sisal fendertje, vergrootglas (IGKT).

Liz Pawson (Engeland) ovaal doosje met halve steken bekleedt (IGKT)

Bram Plokker (Dordrecht) Davitstouw met echte Turkse Knopen.

Lenie van Vuuren (H.I Ambacht), twee geknoopte halskettingen.

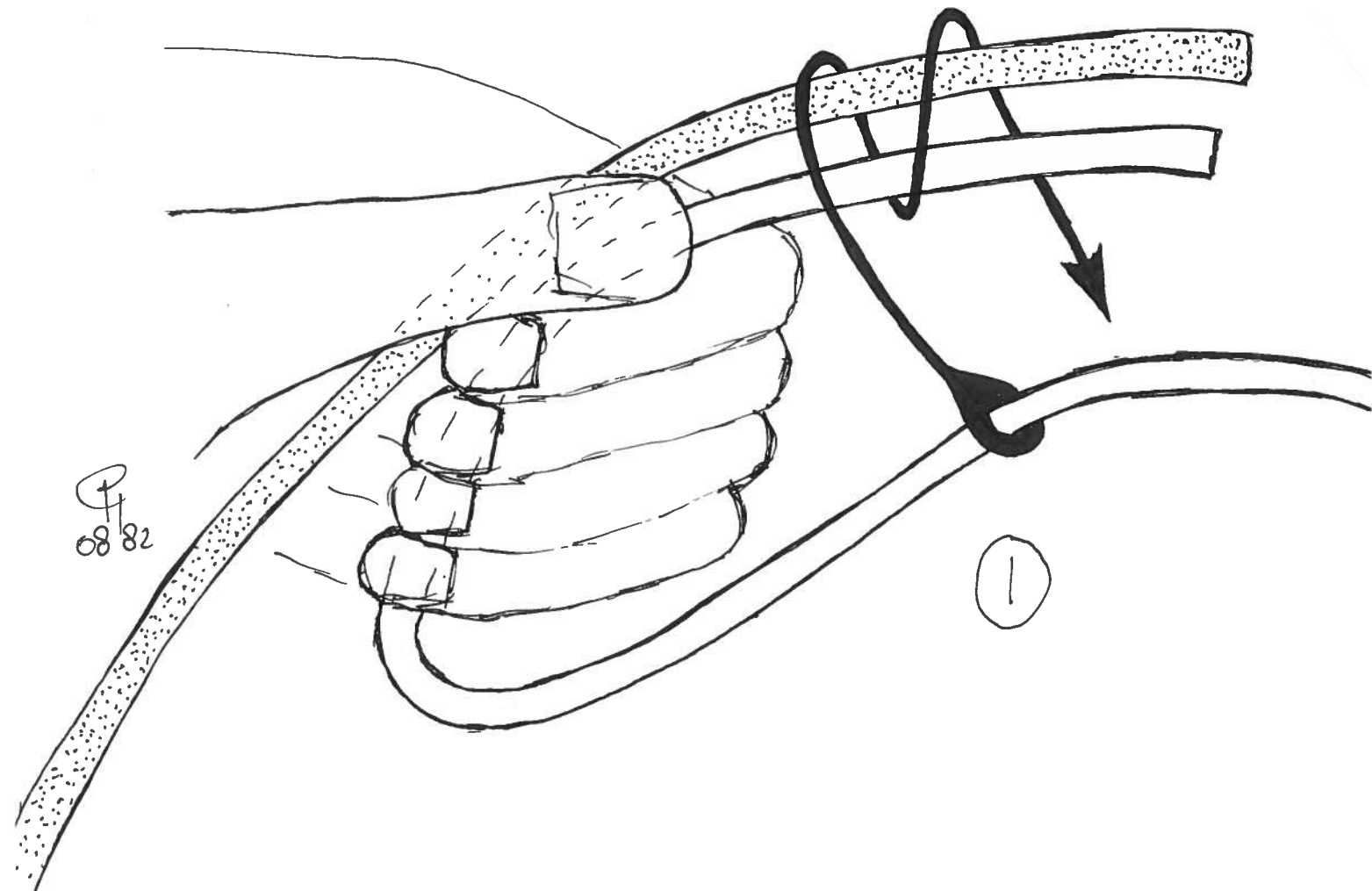
Georg Schaake (Nieuw Zeeland), Paardehoofdstel met Fiador knopen, twee rode Reguliere Knoopjes en vier Fiador Knopen.

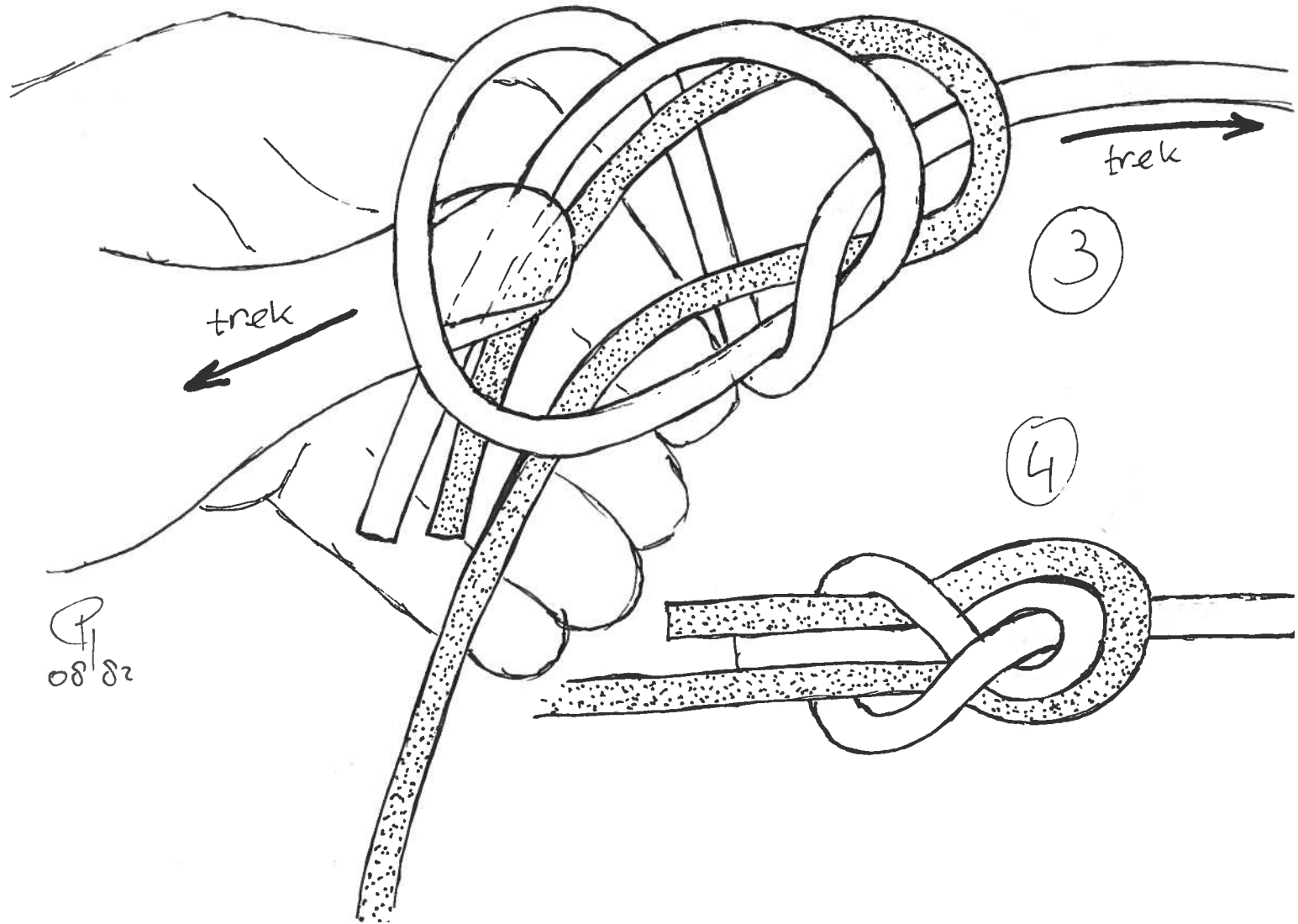
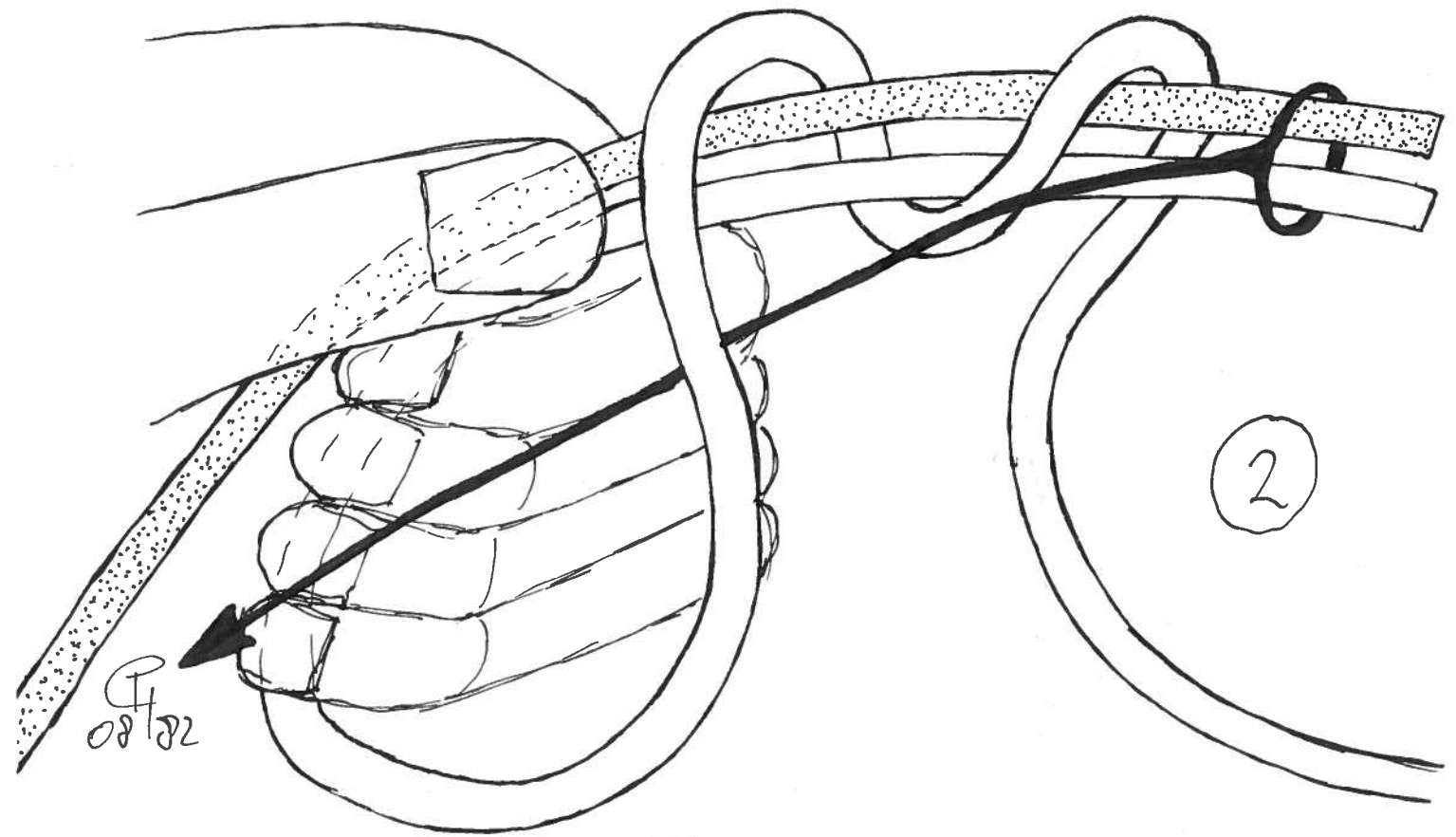
Mike Storch (Colorado USA) gevlochten leren stropdas met paardehaar afwerking (IGKT)

Brian Walsh (Engeland), Variant Sterknop (wit nylon) en een "fish" knoopgereedschap

Een Visservrouws Knoopje

De Schootsteek is een voortreffelijke verbindingsknoop, maar er zijn gevallen waarin de dwars uitstaande tamp niet bepaald gewenst is. Zo is er in de zalmvisserij op de Noord Atlantische Oceaan al sinds jaar en dag het fabeltje dat het fijngevoelige neusje van de zalm de door de tamp veroorzaakte turbulentie in het water kan waarnemen. Misschien dat er wel iets van die fijngevoeligheid waar is, want aan boord van zalmvissersboten gebruikt de bemanning om die reden nooit zeep om hun handen te wassen. Eigenlijk zijn vissersmannen zowiezo geen grootverbruikers van zeep, maar dat heeft ook andere redenen: het ontvet de huid en die gaat dan weer in het zeewater stuk. Machinisten op die boten hebben echter de beste smoes om helemaal niet met de lijnen te hoeven werken: de zalm neemt de oliedampen uit de machine kamer van hun handen waar. Dus het verhaaltje over die tamp,... tjah, er zal wel ergens een kern van waarheid in zitten. In ieder geval refereert Hjalmar Öhrvall in 1908 al naar het gebruik van deze knoop door zalmvissers. Hij geeft geen (skandinavische) naam. Die is er overigens wel: *Vevkonuknútur*, vrij vertaald uit het IJslands: "wevers-vrouw-knoop". Clifford Ashley geeft in 1944 naast een knoopmethode de niet bijster poëtische naam: *Double Bastard Weaver's Knot* [#491]. Die is onder alle omstandigheden beter dan de ontbrekende Nederlandse naam. Hier is een methode om deze knoop te maken. In een volgend nummer van *Het Knoopeknauwertje* zal ik een andere manier tonen waarvan ik geloof dat Bigon en Regazonni hem in de Italiaanse bergen ook gebruiken. (Om zalm te vissen zeker !!?)

P
08/82

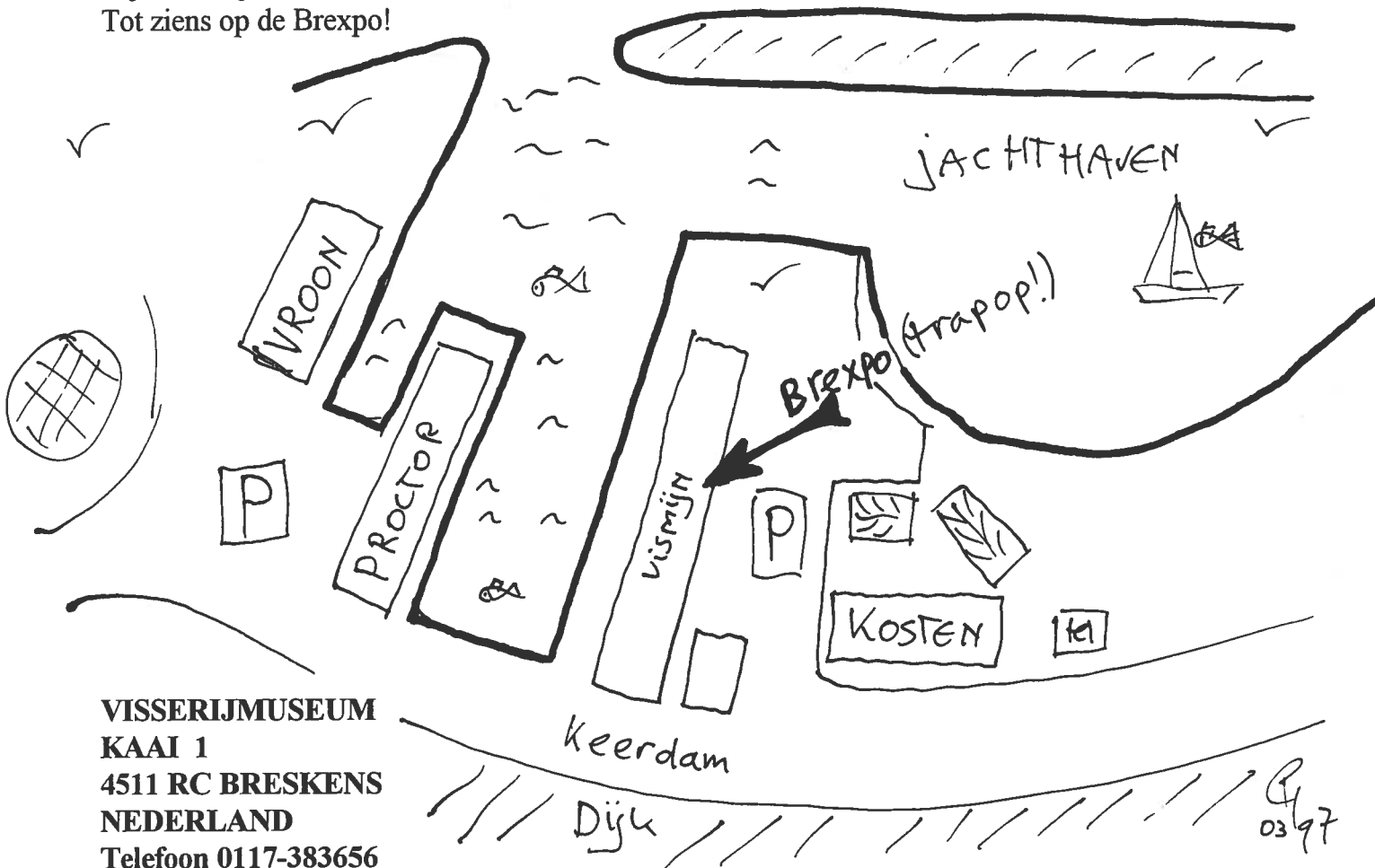
P
08/82

Wist je dat...

in Breskens de namen voor het boeten van netten een wereldje apart is? Als je wilt weten wat een "opraper" is, of een "ronde knoop" moet je Breskens beslist aandoen en hopen dat je oudvisserman Jaap Albregtse op de kaai tegen mag komen. Hij kan je daar van alles over vertellen. Het schijnt dat "de anderen" dat ook kunnen, maar dat hebben ze mij nog niet laten blijken!

En Hoe Komt Men Op De Brexpo??

Je kunt op die vraag niet eenduidig antwoorden, want het hangt ervan af waar je woont en hoe je komt. Zo moet Dean Westerveld eerst het vliegtuig vanuit Pittsburg naar Amsterdam, vandaar de intercity trein naar Vlissingen en dan pas de pont naar Breskens nemen. Vanaf de veerhaven is het slechts anderhalve km lopen. Je kunt vanaf de pont ook de bus richting Hulst nemen, maar die rijdt slechts eenmaal in het uur. Het belangrijkste probleem: in het kosmopolitische Breskens de weg te vinden, is dankzij toedoen van het Toeristische Bureau opgelost. Overal in Breskens vindt je bordjes die je naar het museum loodsen. Voor sommigen zal ook dat echter niet genoeg blijken te zijn, vandaar dat ik hieronder een kaartje van downtown Breskens harbour toevoeg. Tot ziens op de Brexpo!

VISSERIJMUSEUM
 KAAI 1
 4511 RC BRESKENS
 NEDERLAND
 Telefoon 0117-383656

DE VOLGENDE ECHTE KNOOPEKNAUWER KOMT IN JUNI.
 TOT DAN!